

De simbolo

est. **C**ūq; diu tacuisset mortu⁹ reuixit. et mulieri affixi sibi dixit. **C**ito uoca sacerdotē. **S**acerdos adest z corā oīb; cōfite^r dicēs. **E**go fui raptus ad tribunal xpi. z cū in trib; maxime accuserer a de/monib;. z ferri deberet in iā q̄ me: pussi/ma mi⁹ rogauit filiū suū ut ad corpus re/deret: locum penitētię suscepturus qđ et factum est. **U**nū de peccatis erat qđ de/rimas ex agris meis z bonis nō cōplete dedi. **S**ecūdū qđ pisces cuiz socis meis de religiosoz piscina cepit comedi. **T**ercium qđ segetes pauperū cū canib; uenatis sculcaui. **A**d hoc rustici ab eo dā num passi dixerūt. **T**ur debuist; dñe p his dānari: en̄ uobis hoc puro corde dī miserimus. **A**t illa uestra remissio n̄ sufficit mihi ad salutē. q; dicitur eraz ad soluendū q̄ uos ad relaxandū. hec dicēs: iussit dāna restitui. z sic decessit. **S**
Exemplū aliud de beata uirgine fuit quidā uir nobilis: h; tyrannus totus erga suos z alienos ut oēs vindictaz peteret a deo de eo. z hūc trigit infirmari ad mortē. **Q**uī aduocans ep̄m locū illius pure cōfessus est. a quo petuit: ut sibi sanitate apud deum impetraret. **Q**uī ep̄s q; bonus erat) obtinuit sibi sanitatem: p̄stita tamē prius fide: qđ cetero neminē lederet. **Q**uo ualere ampliū indifferentē oēs lesit. ita ut nō soluz ei: h; etiā ep̄o oēs maledicerēt. **P**ost hoc iterū infirmatus est z oppressus igne factu sicut prius a deo ut oīa eius membra arderēt. z de uita desperaret. **P**rocavit igitur ep̄m p̄mittens satisfactionē de fide nō seruata: ut iterū sanus fieret. qđ renuit recedens cū indignatiōe. **A**ppropiante autem morte clamauit: z beatā uirginē inuocauit. **E**t respiciēs in celū uidit in aere pendentem filiū dei oīpotentis in cruce. z matrem suam sibi astātem z orantem p se: **A**t iesus ait. **N**on possum facere. **E**cce em̄ rursus crucifixi me. z ostendit ei cicatrices sanguineas. **Q**uod uides peccator: i genuit ex

clamās uoce magna. **O** bone iesu si te crucifixi peccatis meis: matre tamen tuam semp honorauit. ieiunauerat em̄ omni sabbato ad honorē beate uirgis. **C**ūq; sic clamaret audiuit uocē iesu dicentis m̄ri oranti. **E**cce mater dedi em̄ tibi. z sanar⁹ est. **Q**ui postmodū ablata restituit z uitā emēdauit z laudabili fine que

Incipit expositiō

super symbolum apostolorum. **A**

Omnis qui uiuit z credit in me nō morietur in eternū. **J**oh. xi. **S**ciedū qđ fides frēqnter est p̄dicanda fidelib;. z ab eis diligētē culto/ dienda. q; est fundamentū oīs boni. **U**n̄ ap̄l's. **F**undamentū aliud nemo p̄t ponere p̄ter illud qđ positū est. qđ est iesus xps. i. fides xpi. **A**ug⁹. **F**ides est bonorū fundamentū. fides est humane salutis iniciū. sine hac nemo ad filioz dei numerū potest puenire. **H**ebrēoz. xi. **I**mpossibile est sine fide deo placē. **E**rgo ut deo placere possimus debem⁹ habere fidem rectam. integrā. z firmā. q; em̄ ap̄l'm ad hebreos. i. **I**ustus ex fide uiuit. **U**n̄ etiā **C**hrisost. in tractatu de symbolo. **F**ides religionis catholice lumē est anime. ostium uite. fundamentum salutis eterne. **H**os igitur de fide ecclesie sumus locuturi. **T**unc sciendum qđ in symbolo apostolorū duodecim sūt articuli em̄ numerū ap̄l'oz a quibus cōpositum est. **N**am duodecim ap̄l' p̄gregati descriperūt duodecim articulos fidei in p̄mo cōsilio. de quo habet actus xv. **C**uius p̄ma definitio fuit data per beatum **P**etrū. sed beatus paulus non habetur ibi qui tūc adhuc nō fuit elect⁹ in apostolū. **E**t p̄mus articulus p̄tinet ad patrem. z alij sex ad filiū. z quinque uel trimi ad spiritū sanctū. **D**eo quo notā dū qđ nullus hominum dubitare debet. h; quilibet christianus tenetur credere. tūc

nitatem personarum. et unitatem eentie di-
uine. Nec tamen curiosè scrutanda est
beata trinitas. sed simpliciter credenda
Bernardus. Scrutari hanc temeritas
est. credere pietas. nosse vita eterna
Hec autem beata trinitas multipliciter pro-
batur. Primo per sacram scripturam. **Un-**
de Gen. i. Faciamus hominem ad huius-
modi imaginem et similitudinem nostram. hoc
est verbum patris ad filium et spiritum
sanctum. Faciamus enim signat plurali-
tatem personarum. huiusmodi imaginem in singulari sig-
nat unitatem eentie. Item probatur per
auctoritatem angelicam. **Unde Isaie**
vi. dicit. Sanctus sanctus sanctus dominus de-
us sabaoth. id est deus exercituum. plena
est omnis terra gloria eius. Sic enim canunt
angeli in celo. dicit enim ter sanctus sanctus
sanctus: ad designandum trinitatem perso-
narum. postmodum dominus deus. ad designan-
dum unitatem eentie. Item probatur per
apostolum. **I. Joh. v.** Tres sunt qui testimoni-
um dant in celo. pater. verbum. et spiritus
sanctus. et hi tres unum sunt. **Christus** in
euangelio dicit. ut habet **Matth. ultio.**
Baptizantes vos in nomine patris et filii.
et spiritus sancti. Item cognoscitur in creatu-
ris: non tamen plene cognosci potest in ali-
qua creatura. Primo cognoscitur in so-
le. **Un Aug. dicit.** Tria sunt in sole.
scilicet quod est. id est substantia. quod lucet. id est splen-
dor. quod calet. id est calor. Et calor procedit a
sole et a splendore. sic est de trinitate. quia
spiritus sanctus procedit a patre et filio. **Item**
in aqua. verbi gratia. **Fons** est per se. ri-
uulus fluit a fonte. stagnum generatur
ab utroque. Item si speculuz ponitur in
aqua clara contra solem: tunc tres soles
apparent. unus in celo. et duo in radio.
Sic inspicendo sacram scripturam in-
uenimus trinitatem personarum. et unita-
tem eentie. Item magnitudo creatura-
rum et pulchritudo et utilitas creatura-
rum ad trinitatem pertinent: in magnitudi-
ne denotatur dei patris potentia. in pul-
chritudine dei filii sapientia. in utilitate

spiritus sancti bonitas. Queritur circa pre-
dicta. quare omnipotentia plus appropria-
tur patri quam filio vel spiritus sancto. cum ta-
men sit unus omnipotens. **Unde Anastasius.**
Omnipotens pater. omnipotens fi-
lius. omnipotens spiritus sanctus. et tamen non
tres omnipotentes. sed unus omnipotens.
Rudeo secundum Augustinum. de tri. **Un** in creatu-
ris solet notari defectus potentie. in pa-
tre propter antiquitatem. In filio solet no-
tari ignorantia propter iuuentutem et in-
experientiam. Et nomen spiritus sancti sona-
re solet vehemenciam. **Un Esa. ij.** Qui-
scite ab homine cuius spiritus in naribus
eius. Et ne putet similiter esse in diuinis
sicut in creaturis. Patri non solum attribui-
tur potentia sed omnipotentia. ne videatur
senior. Et ob hoc dicitur in symbolo. credo
in deum patrem omnipotentem. Et filio ac-
tribuitur non solum sapientia. sed etiam omnis
sapientia et scientia. ne videatur minor et mi-
nus sciens aut minus exptus. Spiritus san-
cto attribuitur bonitas: ne putet crudelis
aut vehemens. **Un ps.** Spiritus tuus bo-
nus deducet me in terram rectam. **Eccij.**
xxiij. Spiritus meus super mel dulcis

De primo articulo fidei

Qredo in deum patrem omipo-
tentem creatorem celi et terre. **Iste**
primus articulus ponit beatus
Petrus apostolus. in quo continetur di-
stincte tres credite veritates. Quarum
prima est de diuina unitate cum dicit **Cre-**
do in deum in singulari et non in plurali. **Se-**
cunda de diuina omnipotentia cum dicit. pa-
trem omnipotentem. **Tertia** de mundi
creatore cum dicit: creatorem celi et terre.
Cre-do in deum. Circa quod notandum
quod est differentia inter credere in deo. et cre-
dere deum. et credere in deum. **Secundum**
magistrum sententiarum li. iij. dist. xxij.
qui dicit. **Cre-**dere deo est credere vera
esse quod loquitur deus. quod etiam mali-
faciunt. et nos credimus homini. sed non
in homine. **Cre-**dere deum est credere quod ipse
sit deus. quod etiam multi faciunt. quia per

De symbolo

Jacobū. Demones credūt & tremiscūt
Credere in deū est credēdo deum ama-
re p affectum. & credēdo in eum ire scz p
bonum opus. & credēdo ei adherē quā-
tum ad tolerantiam mali. & credendo xpi
mēbris incorporari quantū ad dilectōem
pximi. Patres omnipotentē: hoc est val-
de dulce verbū homini fideli. **M**agna
em spes datur homini in xpo illo. Pa-
tri em nunq̄ potest deesse bona volun-
tas ad filios: p̄cipue cum ipse fm apo-
stolū est pater misericordiarū. **E**t fm di-
ctū **Esaię. xliij.** **V**inus obliuiscit filio-
rum suoz q̄ mater carnalis. **S**ic em ait
Nūquid potest mater obliuisci infantē
suum vt nō miscreatur filio yteri sui. **E**t
si ipa oblita fuerit ego tamen nō obliui-
scar tui: in manibz meis descripsi te. **C**ū
aut oī potēs sit nō pōt ei deesse potestas
nō implendo bonam volūtatem quam
habet ad filios. **C**ōtra hoc verbū vidē-
tur peccare qui derelinquūt deum p in-
iustiarum rerum acq̄sitiōem. & adherent
diabolo nō restituendo res iniustas: cre-
dentes se fame mori si deo pfidenter ser-
uient. **V**ident em credere q̄ diabolus
melioris volūtatis vel potestatis sit ad
puidendū eis qui sibi seruūt q̄ deus.
Quomodo ergo et cū quali fiducia di-
cūt tales in symbolo. **C**redo in deū pa-
trem omnipotentem creatore celi & terre.
id est fm **Aug.** creatorē omniū rerum
visibilū & invisibilū. **D**e **C**Sci-
dum circa hoc. q̄ deus creauit triplicez
naturam. s. pure spūalem vt āgeles. pu-
re corporale vt elemēta. celū. terram. la-
pides. ligna. & sic de alijs. **E**t creaturā
p̄tīm spūalem & partim corporalem. vt
hoīem: cuius aīa est creatura spūalis.
corpus vero est creatura corporalis. **N**o-
ta dñtiam inter creare & facere. **C**reare
est ex nihilo aliquid facere. & hoc est im-
possibile fm **A**resto. qui dicit p̄mo d̄ ge-
neratiōe & corruptiōe. **E**x nihilo nihil fit
Et p̄terea **A**resto. viij. phisicorum di-
cūt mundum ab eterno fuisse. sed a deo

creatum. **U**n̄ **Gen. i.** **I**n principio crea-
uit deus celum & terram. **S**z facere est
ex aliquo aliquid facere. **E**t creare soluz
pertinet ad deum. **C**ontra hunc articu-
lū sunt manichei. qui dicunt visibilia eē
creata a p̄ncipe tenebrarū. invisibilia ve-
ro a deo. **Q**ue heresis ē odilis deo & ho-
minibz: **D**eo. quia talis heresis deo su-
um dominiū diminuit: dū visibilia eius
dominio subtrahit. **H**oībus. q̄ contu-
meltā eis facit dum eos ex parte ex qua
visibiles sunt diabolo attribuit. immo
talisis heresis dehonēstā om̄es visibiles
creaturas dum eas dicit a diabolo esse
creatas. **E** **C**Ex consideratiōe illi-
us articuli homo dirigitur ad tria. **P**ri-
mo ad gratiarū actōes. quia ex quo de-
est creator omnium creaturarum: certū
est quicq̄d sumus vel habem⁹ a deo ha-
bemus. i. **C**horinth. iij. **Q**uid habes
quod nō accepisti. **P**s. Domini est terra
et plenitudo eius. **S**ed ex quo om̄ia a
deo habem⁹: tūc merito tenemur ei gra-
tiarū actōes reddere referre. **P**s. **Q**uid
retribuam domino p omnibus que re-
tribuit mihi. **C**husost. in sermone quo-
dam: **L**iberalissimus est deus. **Q**uan-
ta tibi largitus est ad sustentatiōes: quā-
ta ad erudiōem. quanta ad correctōes.
quanta etiam ad delectatiōem. **E**t hec
om̄ia gratis dedit. **S**ecundo induci-
mur ad bene vtendū rebus creatis. **N**ā
creaturis debem⁹ vti ad hoc ad qd cre-
ate sunt. **S**unt autem create ad duo.
Primo ad gloriā dei. **P**roverbiorū. **U**n̄
Un̄iūsa p̄pter seipsum. i. ad gloriā su-
am operatus est deus. **S**ecundo crea-
te sunt ad vtilitatem hominis. **D**ebe-
mus ergo vti creaturis ad honorē dei &
vtilitatem ppriā. **S**ed heu plures sunt
q̄ nō regratiānt deo de creaturis suis. i
mo sepius abutuntur donis dei. **U**n̄
Aug. de ciuitate dei. **Q**uisq̄s hñctia
dei non videt cecus est. nec laudat igrā-
tus est. quisq̄s in laudando relucatur
insanus est. **S**ciendūz etiam q̄ illi mul-

vanitate dei
obons da arbiis d
ri hū rōm. **Q**uō
die illo mōi q̄ rō do
fra & aq̄ sola una die
dus ter hū rō dū
nū p̄cāz rō rō rō
rent: rō mō rō ḡ rō
opa spōnat hā rō a
culātes nos an d̄
ḡ rō rō rō mō rō
in dū rō rō rō rō
bū m̄ rō rō rō rō
ras rō rō rō rō rō
mini. **Gen. i.** **D**omi-
p̄s. **Q**uā subiecti su-
ḡ hō rō rō rō rō rō
mō rō rō rō rō rō

E **C**Sci-
dum circa hoc. q̄ deus creauit triplicez
naturam. s. pure spūalem vt āgeles. pu-
re corporale vt elemēta. celū. terram. la-
pides. ligna. & sic de alijs. **E**t creaturā
p̄tīm spūalem & partim corporalem. vt
hoīem: cuius aīa est creatura spūalis.
corpus vero est creatura corporalis. **N**o-
ta dñtiam inter creare & facere. **C**reare
est ex nihilo aliquid facere. & hoc est im-
possibile fm **A**resto. qui dicit p̄mo d̄ ge-
neratiōe & corruptiōe. **E**x nihilo nihil fit
Et p̄terea **A**resto. viij. phisicorum di-
cūt mundum ab eterno fuisse. sed a deo

num se timere dñt q̄ malevunt creatur̄
 z donis dei. qz de his districtā redditu
 n̄ sūt rōem. **Uñ** **Abūso.** sup **Hat.** In
 die illo nihil ē. qd̄ n̄ deam? vbi celū et
 fra z aq̄ sol et luna dies z noctes z mū/
 dus tot⁹ stabit aduersus nos in testimo
 niū peccatorū nostrorū. **Et** si omnia tace/
 rent: tamē ip̄e cogitationes nostrez ipsa
 opa specialit̄ stabūt añ oculos n̄ros ac
 cusantes nos añ deū. **Dicēte** ap̄lo. **Co**
 gitationib⁹ inuicē acculantium. **Tertio**
 inducāmur ex isto articulo ad cognitōez
 humane dignitatis: qz deus oēs creatu
 ras creauit p̄t̄ hoīez z subiecit eas ho/
 mini. **Señ. i.** **Domina**mini pisab⁹ mar̄
 ps̄. **Oia** subiecasti sub pedib⁹ ei⁹. **Est**
 ḡ hō tāte dignitatis q̄ debet p̄esse om/
 nib⁹ creaturis z subesse deo.

De secōdo articulo.

Et in iesum ch̄m filium ei⁹ vni
 cum dñm n̄m. **I**stum secundū
 articulū descripsit **Iohes** ap̄ls
 etiā euāgelista. **Qui** post dictū b̄ti **Pe**
 tri ap̄li adiunxit. z in ihm xpm. zc. **Et**
 quidē cōuenienter illi⁹ articuli descriptio
 fuit sibi data: cui maiestas verbī in cena
 fuit reuelata. vt p̄sonam filij explicat̄ in
 secūdo articulo fidei xp̄iane. **Qui** postea
 dixit in euā. qd̄ scripsit **In** principio ēat
 verbū. z verbū zc. **Et** notandū q̄ b̄ti⁹
Ioannes in illo articulo p̄mo dicit ier
 sum qui interpretat̄ saluator. p̄ h̄ designa
 tur q̄ ip̄e est q̄ vult oēs homīes saluari.
Secōdo dicit xpm. per hoc designat̄ q̄ n̄
 solū est saluator. s̄ etiam magister. quia
 ch̄s interpretat̄ vnctus. z vnctio docet d̄
 omnib⁹. **¶** **Pro** quo sciēdū q̄ ma/
 gister noster ch̄stus docet nos p̄mo hu
 militatem contra superbā dicens **Hat**
 xi. **Discite** a me: qz mitis sum z humilis
 corde **Aug⁹** de verbis dñi. sermone. xi.
Discite a me inquit dñs nō mūdū crea
 re: nō visibilia z inuisibilia cūcta creare:
 nō in isto mūdō mirabilia facere v̄l mor
 tuos suscitare. sed qz mitis suz z hūilis
 corde. **Secūdo** docet nos dilectionem

inimicorum contra inuidiam. **Hatth.**
 s. **Diligite** inimicos vestros: benefacite
 his qui vos oderunt z orate pro p̄sequē/
 tibus z calumniātib⁹ vos: vt sicutis fi/
 lij patris vestri qui in celis est. **Tertio**
 docet nos orare z intenta oratione orare
 z hoc est contra somnolentiam. **Hatth.**
 xxvi. **Vigilate** z orate. ne intretis i tem
 ptatōez. **Aug⁹**. **Oratio** tua locutio est
 ad deum. **Quādo** legis: deus tibi loq̄/
 tur. quādo oras cum deo loqueris **Aug⁹**
 in s̄mone. **Oratio** orātis est subsidi/
 um: deo sacrificium. demonibus autez
 flagellum. **Quarto** docet temporalia
 relinquere contra auariciam. **Luce. i. 4.**
Nisi quis renunciauerit omnibus que
 possidet: non potest meus esse discipul⁹
Beda sup verba predicta. **Discat** i quā
 renuciare omnib⁹ z relinquere omnia
 quia renuciare conuenit omnib⁹ q̄ ita
 liciteyunt mundanis que possident. et
 cum mente tendunt ad et̄na. **Relique**
 re est tātūmodo p̄fectorum qui z omnia
 tp̄alia postponunt. z solis et̄nis inh̄iāt.
Quinto docet operari opa bona z mes
 ritoria contra accidiā. **Iohis. x.** **Op̄a**
 minī dum dies est. quā venit nox q̄ndo
 nemo operari potest. **Berñ.** de conside
 ratione **Si** labor te terret merces iuitet
Unusquisqz em̄ s̄m suum p̄prium labo
 rem mercedem accipiet. **Leo** papa in q̄
 dā s̄mone. **Non** dormitibus regnum
 celorum puenit: nec ocio nec desid̄ia tor
 pentibus beatitudo et̄nitatis repromit
 tit. **Sexto** docet tribulatōez z aduersi/
 sitates patienter sufferre. **Hatth. s.** **Si**
 quis te percussit in vnā zc. **Item** **Luc**
 xi. **In** paciētiā vestra possidebitis ani/
 mas vestras. **Greg⁹** super euan. **Cū** au
 dieritis p̄relia. **Paciētiā** est aliena ma
 la equanimit̄ perpeti. contra eū quoqz
 qui mala irrogat nullo dolore moueri.
Septimo docet omnes peccatores pe/
 nitentiam agere. **Dicit** **Hat.** **Nisi** penit
 entiam egeritis. **Augustin⁹** de verbis
 domini sermone. **4i.** **Tempus** quo nō

E De simbolo

penitemus vertitur nobis in iudicium
tota enim vita est tempus penitendi **S**e
quitur filius eius unicus. **U**bi debemus cre
dere quod christus est unigenitus et verus fi
lius dei. et quod fuit cum patre eternaliter. et
quod est alia persona a patre. et quod est unus na
ture et substantie cum patre. **S**equitur
dominum nostrum. **U**bi sciendum quod libenter de
bemus eum habere pro domino. **P**rimo: quod est no
bilis. **L**u. i. Altissimi filii per spiritum. **M**agnus
dominus et laudabilis nimis. et magnitu
dinis eius non est finis. **S**ecundo. quia
mansuetus: ergo agnus nominatur. **J**ohannis
propheta videtur dicere. **J**oannes baptista **E**cce ag
nus dei. **E**saie. 53. **T**anquam ovium coram
tondente se obmutescit. **T**ertio: quod fortis
ad prelegendum et liberandum nos a malo per
Deus protector vite mee a quo trepidabo.
Quarto: quod nos creavit. per spiritum. **I**pe fecit
nos: et non ipsi nos. **I**nsuper nos redemit
proprio sanguine suo. **A**postolus. **E**mpertus est pro
cio magno. **Q**uinto. quod largus est ad remu
nerandum servos suos. **A**ugustinus. libro. 22
de civitate dei. **I**pe deus erit finis desi
deriorum nostrorum quod sine fine videbit sine
fastidio amabitur. sine fatigatione lauda
bitur. **I**tem **A**ugustinus. in eodem libro. **Q**uod de
us preparavit diligentibus se: fide non capit. spe
non attingit. charitate non comprehendit
desideria et vota transgreditur. acquiri potest
in mari non potest.

De decimo articulo.

Qui conceptus est de spiritu sancto natus
ex maria virgine. **H**unc articulum
ponit **J**acobus maior frater **J**o
annis qui fuerunt filii zebedei **I**n quo ar
ticulo ponit duas distinctas veritates:
Primam de christi conceptore: cum dicit. qui
conceptus est de spiritu sancto. **S**ecundam de
eius benedicta natiuitate: cum subdit. natus
ex **M**aria virgine. **U**bi sciendum est quod non so
lum necessarium est christiano credere fili
um dei: sed etiam necessarium est credere
eius incarnationem per quam nobis visibili
apparuit. **B**aruch. iij. **P**ost hec in
terris visus est. et cum hominibus conuersatus est.

Hic queritur quomodo incarnatio christi facta
sit. **R**espondetur quod postquam angelus **G**abri
el fuit missus ad virginem mariam. ut ha
beret **L**u. i. **E**t maria credidit et consen
sit: tunc spiritus sanctus superuenit in eam. et eam
sanctificauit et fecit ducere et formauit in in
stanti de purissimo sanguine virginis ma
rie (velut alij dicunt de purissimis humo
ribus eius) corpus christi. et in eodem instan
ti in quo formatum est corpus creatura est et omni
ma ex nihilo. et in eodem instanti coniu
cta est corpori organizato **E**t illa duo cor
pus et anima simul mox fuerunt deitativum
ta in dei filij persona. **I**tem sciendum est in **H**e
nrici de firmario quod tota trinitas illam in
carnationem operata est. quod opera trinitatis
ad extra sunt indiuisa. **N**am ibi fuit po
tertia patris: quod statim corpus formauit
et animam creauit. et illa duo diuinitati uni
uit in illo momento cum dixit. **E**cce an
cilla domini. hoc non potuit facere potentia
alicuius creature. quod omnis creatura in sua
operacione requirit tempus sicut firma
mentum requirit diem ut moueatur ab or
iente in occidentem: luna ad complemen
tum sui cursus requirit mensem. sol intel
grum annum. homo in determinato tem
pore formatur in utero matris. **I**n con
ceptione autem christi operata est potentia pa
tris. quod in instanti conceptio completa fu
it. **I**tem operata est ibi sapientia filij. quia
ibi corpus suum optime disposuit et omnia
membra decenter ornauit. per spiritum. **S**pecto
sus forma per filij hominum. **I**tem operata est
gratia spiritus sancti qui conceptorem illam
mundam ab omni peccato reddidit **Q**uod
non est factus in aliquo puro homine. **L**icet
enim aliqui nati sunt sine peccato et sanctifi
cati in utero matris. **S**icut beata virgo
maria **J**oannes baptista. **H**ieremias. in
in peccato originali sunt concepti. et in ro
nem seminalē descenderunt ab **A**damo.
Christus autem non solum natus est etiam
conceptus fuit sine peccato. **A**ugustinus. **S**oli
us redemptoris est esse sine peccato **H**ec
Henricus de firmario. super symbolum **I**tem **Q**ueritur

[Marginal notes on the right page, partially obscured and difficult to read.]

Preceptio xpi potius attribuit spūs sancto:
 Respondeo fm Henri. d. firma. q. intē
 tio denotat opationem. Christus autē
 hac intentione carnē assumpsit vt mise-
 ris z afflictis subueiret. Et qz bonitas
 z misericōdia attribuitur spūs sancto: ideo d.
 spūs sancto conceptus est. hec ille Itē di-
 citur de spūs sancto cōceptus. vt p hoc ex-
 cludant corpales admixtiones. **Uñ ca-**
 nitur. Non ex virili semine. sed mystico
 spiramine: Itē sciēdum q. q̄uis tota tri-
 nitas operata sit incarnationem: solus
 tamē filius est incarnatus. vt dicit beatus
 Aug. i. li. d. fide ad petr. Et beatus aug.
 ponit tale exemplū Si tres puelle tenerēt
 vnā tunicam: z illam vna ex illis induer-
 retur: tūc illa indutio fieret a tribus puel-
 lis. z vna illarū eaz sola indueretur. z ali-
 us doctor ponit tale exemplū. Si tres
 scz petr. iohannes. andreas simul agēt
 rubricādo andrea: rubricatio andree fie-
 ret ab his tribus simul: attamen solus an-
 dreas rubricaretur. **Itē Sequit.**
Par. ex Maria vrgie. Virgo maria p-
 gocepit. virgo pepit. z post partū virgo
 permansit. **Quert quare xps nar. sit de**
 virgine. Respondeo fm Hen. d. firma
 ria. Triplex est status humane nature
 scz iugal. vidualis. virginalis. primus
 bonus. secundus melior. tercius optimus
 Quicqd autē cōoptimū deo attribuitur.
 ideo cōueniens fuit vt de virgine nasce-
 retur. Et in hoc etiam ostendit christus
 excellentiam status virginitatis. **Aug.**
Unius sancte virginis partus omnium
sanctarum virginū est decus. Secūdo
fm alium doctore. Sicut p eam virgi-
nem facta est perditio: sic e cōuerso p ma-
riam virginem debuit fieri reparatio.
Uñ canitur Paradisi porta per eam
clausa est. z per Mariā virginem
itez patefacta est. igit. zc. Tertio vt vci-
tas pphetie adimpleret. Esale. 7. Ecce
virgo concipiet z pariet filiū Sciēdum
etiā q. circa hūc articulū origenes era-
uit qui dixit: q. christ. ad hoc natus est

z ad hoc venit. vt non soluz saluaret ho-
 mines: sed etiā demones i finemūdi. H
 autē est contra dictū christi. **Matth. xxv**
Item maledicti in ignē eternū qui para-
tus est diabolo z angelis eius Ad remo-
uendum hunc errorem patres sancti ad-
viderūt in simbolo qd canit in missa.
Qui ppē nos hoies z ppē nrām salutē:
z non ppē demones.

De quarto articulo.

Quod sub pontio pylato: cruci-
 fixus mortuus et sepultus **Itē**
 articulū fm Henrici de firma.
 posuit beatus andreas. **Qui quidē arti-**
 culus necessarius est ad salutē **Nā sicut**
 debemus credere incarnationem filij:
 ita necessariū est credere passionē z mor-
 tem eius. **Or fm Gregoriū. Nichil nob**
nasci p fuit: nisi redemi p fuisset. In q. q.
dem articulo beatus andreas describit
quatuor creditas vritates. Prima est d. xpi
passione put christus anteqz fuit cruci-
fixus passus est. scz flagellatus. illusus.
cōsputus. alapis cesus. velatus face co-
laphizatus. z spinis coronat. Et hoc
notat cū dicitur. passus sub pontio py-
lato. Secūda est de christi crucifixione.
Tercia de christi morte. Quarta de se-
pultura. Et quidem ille veritates sunt
distincte. Probat. qz hora matutinali fie-
it passus vsqz ad t. ciam. z hora sexta cru-
cifixus. z hora nona mortu. z hora ve-
spertina sepult. Itē aduertendū cir-
ca passionem christi. Primo quis patif
Respondeo dei filius summe bon. Se-
cundo quid z qualia patif. Respōdeo
patitur in rebus exterioribz spoliatiōem
quia nudus pependit nec haustū aque
habuit. In corpore amarissimam affli-
ctionem. Quia a planta pedis vsqz ad
verticē nō fuit in eo sanitas. In aia: ma-
ximam tristitiam. Unde dixit. Tristis
est anima mea vsqz ad mortem. Tertio
a quibz patif. Respondeo a pncipibus
sacerdotum z ministris et popularibus
z a iudeis z gentilibus. ps. Quare fref

De simbolo

inuerunt gētes: et populū meditari sunt inania. **A**stiterunt. et **Q**uarto quare patif. **R**ūdeo ppter peccata nostra et salutem nostrā. **E**sa. 53. **P**ropt zel^o populū mei percussit eū **Q**uito quid coegit eū **R**espōdeo maxima charitas. **A**poē. 1. **D**ilexit nos et lauit nos a peccatis nris in sanguine suo. **R**omañ. 5. **C**ommēdat deus suam charitatem in nob. qm̄ cum inimici essemus xps p nobis passus ē: et mortuus iustus pro iniustis. **P**assus sub pontio pilato. **N**otandū q̄ christ^o passus est sub vno pilato: nunc autē in membris suis patitur a multis pilatis: **M**at. 27. **N**ō vni ex minimis meis fecistis: mibi fecistis. **E**t ideo charissime: si iniuriōse pateris a iudice iniquo: noli murmurare. **S**ed memento dñm ihm christum passum sub pontio pilato **I**tē si subditus es: et habes prelatum corruptuz prementem te contra iusticiam: sis patiens qz ipse est tuus pilat^o. **S**i mulier es: et habes vix furiosum te putientē: sis patiens: quia ipse est tuus pylat^o. **S**i seruus es. et habes dñm impium et crudelē te molestantē. nō mireris. qz ipse est tu^o pylat^o. et sic d̄ alijs. **E**t oēs isti p̄dicti debēt esse patientes. qz p his tribulationib^{us} habituri sūt magnū p̄miū ī celo. **M**at. 5. **B**ti estis cū maledixerint vob^{is} hoīes et p̄secuti vos fuerint: et dixerint omne malū aduersū vos: mētētes p̄t me. **G**audete exultate qm̄ merces vestra copiosa est in celis. **I**tē sciendū q̄ ponti^o est cognomē ab insula p̄tī nominatū: h̄ pylat^o est p̄tī. et erat gētilis et indign^o pane. qz fm̄ **A**ug^o. **P**eccatōr non est dignus pane quo vescit. **A** quo malo hoīe xps ad mortē sententiat^o et iudicat^o. **I**tē sciendū q̄ **U**incēt^o in speculo historiali dicit q̄ pylat^o accusatus est in multis a vitellio preside syrie. **E**t primo de morte omnium innocētium quos occiderat. et q̄ imagines gentilium ponebat in tēplo. **I**tē q̄ pecuniam positam in corbonā redigebat in su-

osylus: inde faciens aqueductuz in domum suam. **P**ro his missus est in exilium et ibi in multas incidēs calamitates se p̄pria manu interemit.

De q̄nto articulo: **A**scendit ad inferna. **I**stū quintum articulū scribit beatus philippus ap̄ls. **C**irca quez articulum p̄mo q̄rit: quo tempore vel qua hora christus ad inferna descendit: **R**espōdeo fm̄ **T**ho. q̄ statim qm̄ aīa ch̄i fuit a corpore separata: tūc anima christi deitati vnita descendit ad lūbum patris: et mansit ibi ab hora mortis christi que fuit hora sexte ferie nona vsq; ad horaz resurrectionis. et hoc fuit tempus q̄dā/ ginta horarum. **Q**uia diluculo diei dominice surrexit. et ī eadē hō resurrectionis eduxit eos de lymbo **I**tē sciendū q̄ anima christi separata fuit a corpore. h̄ deitas mansit cum anima ad infernuz descendente. et etiā cum corpore in sepulchro iacente. **I**tē sciendū q̄ añ christi passionem fuerūt quatuor receptacula animarum. **P**rimus locus fuit infernus damnatorū in quo est pena sensus et pena damni. i. carentia visionis dei. **A**c etiā ibi sunt tenebre exteriores et interiores. i. carentia gratie: et carentia glorie **A**d hunc locū christus non descendit. nec ab illo aliquem liberauit **R**ō qz xpi passio nulli p̄dest: nisi sit eius membruz vel fiat p̄ conuersionem. **S**ed illi in inferno non fuerūt membra christi. nec poterant fieri: quia fuerūt extra statū mercedi: qz nec in illo loco est redemptio: nec pro eis est orāndū. **U**nde beatus **A**ug^o. **S**i scirem patrē meū in inferno: nō p̄ orarē p̄ eo q̄ p̄ diabolo **S**ecūdus locus est lymbus puerorum. id est illoz infantium in peccato originali decedētium. q̄ lymbus est sup̄ infernū et ibi est pena damni. i. carentia visionis diuine. et nō pena sensus. i. sensibilis pena nō est ibi **E**t ibi tenebre exteriores et interiores. i. carentia gratie et glorie. **A**d illū locū ch̄i

est non delectat
liberari. **R**ō h̄
erit capax q̄ p̄
poterat illa supra
di. **Q**uod ad h̄
bra efficiunt p̄
cramentum. **S**ed
habere. **U**mus loc
z est sup̄ lymbū p̄
ni et sensus ad h̄
Et sunt ibi t̄m̄
grām habent. **I**
in quo aīe illoz qu
riam suam non im
qz ad sacrificiū
vix illi qui fuerunt
ti sūt. quādo ch̄i d
patrum. **R**espōde
li q̄ tunc purgatiō
meriti q̄ illo tpe. **S**
pari d̄m̄. **R**ō ē q̄
hui^{us} p̄tēritatē trā
terna. **S**ed pena purg
riat t̄p̄lis. **I**deo q̄ fu
nūc sunt qui purga
non fuerunt a purga
scilicet xpi ad infero
qui tunc purgati fue
meruerunt q̄ tpe d̄
ri d̄m̄. **Q**uartus
lymbus sanctorū p̄t̄m̄
id est carentia visionis di
sensūs. **E**t erant ibi pen
non interiores. qz oēs
Et ad illū locū d̄cēd
p̄t̄m̄ inde eduxit. **U**
h̄ ab omni duo docum
bomus habere sp̄m̄ d
qui fuerunt in lymbū
nostra potest confidere
tionibus nostris non d
Lum t̄p̄o sum in tribu
cum: et gloriābo cum
cum t̄m̄ est q̄ debent
nostrōz subuenire. **S**i
ad inferos: v̄t sup̄ libe

etiā non descēdit nec ab eo aliquē etiā liberauit. Ratio huius: quia illi puuli nō fuerūt capaces grē xp̄i. nec satisfactio ch̄i poterat illis suffragari neq; ad eos extēdi. **Q**uod ad illos solū extēdit q̄ ei⁹ membra efficiunt p̄ fidem: vel aliq̄ fidei sacramentum. Sed neutrū illi poterant habere. Tertius locus est purgatoriu⁹ z est sup̄ lymbū puerorū z ibi est pena dāni z sensus ad tps̄ determinatū z finitum. Et sunt ibi tān̄ tenebre exteriores quia grām habent. Ibi est ignis corporalis in quo aīe illoz qui in hac vita penitentiam suam non impleuerūt affligunt vsq; ad satisfactōem condignā. **Q**uerit. vtz illi qui fuerunt in purgatorio libēti sint. quādo ch̄s descēdit ad lymbuz patrum. Respondeo q̄ non: sed soluz illi q̄ tunc purgati fuerunt sufficienter. vlt̄ meruerūt h̄ q̄ illo tpe .s. i. descēsu xp̄i liberari debuissent. **R**ō ē qz passio ch̄i n̄ habuit t̄p̄alē virtutē z trāsitoria: sed sempiternā. Sed pena purgatorij est trāsitoria z t̄p̄alis. z ideo q̄ fuerūt tales quales nūc sunt qui in purgatorio detinentur: non fuerunt a purgatorio liberati p̄ descensum xp̄i ad inferos: Sed solum illi qui tunc purgati fuerunt vel alias hoc meruerunt q̄ tpe descensus ch̄i liberari deberent. **Q**uartus loc⁹ z sup̄m⁹ est lymb⁹ sanctorū patrū vbi fuit pena dāni s̄d est carētia visionis diuine z non pena sensus. Et erant ibi pene exteriores sed non interiores. qz oēs isti in gratia fuerūt. Et ad istū ch̄s descēdit z fregit. z sc̄os patres inde eduxit. **E**x isto articulo habemus duo documēta. **P**rimū q̄ debemus habere spem de dō. quia si illos qui fuerunt in lymbo visitauit: quilibet nostrū potest considerare q̄ nos in tribulationibus nostris non derelinquet. **p̄s**. Cum ip̄o sum in tribulatione: eripiam eum: z glorificabo eum. **S**ecunduz documētū est q̄ debem⁹ animab⁹ p̄rimoz nostrorū subuenire. Si em̄ xp̄s descēdit ad inferos: vt suos liberaret. **E**t nos ex

emplo ch̄i debem⁹ subuenire aīab⁹ p̄ suffragia. **U**n̄ ip̄i clamāt ad nos. **J**ob 19. **M**iseremini mei miseremini mei: saltez vos amici mei.

De sexto articulo.

Tercia die resurrexit a mortuis. **H**unc sextum articulum descripsit sanctus thomas apostolus z conuenienter scripsit istum articulum quia i eo prius dubitauerat: z d̄ eo plene certificatus fuit. sicut habetur **J**oannis. xx. vbi christus dicit thome: **I**fer digitum tuum huc z vide manus meas. z affer manum tuam z mitte in lacum meum: z noli esse incredulus: sed fidelis. **U**nde sanctus thomas in tertia parte. q. 54. ar. 4. dicit q̄ sanctus **T**homas apostolus nō solum vidit vulnera christi: sed etiam tetigit. **E**t tē notāduz s̄m̄ **H**enricū de firmaria. **S**icut necessariū est nobis credere q̄ christ⁹ mortuus fuit: ita necessariuz est nobis credere q̄ resurrexit: qz hoc valet ad subleuatōem spei nostre. quia membris datur spes a consideratione capitis. **Q**uod si christus resurrexit: z nos resurgemus. **S**urrexerat autem resurrectione perfecta q̄ est ad vitā immortalē. **R**homa. 6. **C**h̄s resurgēs ex mortuis iā nō morit̄.

De septimo articulo.

Ascēdit ad celos. sedet ad dexterā dei patris omnipotentis. **H**unc articulū posuit beatus bartholomeus. **E**t necessariū est credere q̄ christus quadragesima die celos ascendit. **Q**uia sicut credimus passionem z resurrectionem sic z ascensionem. quia passio accendit nos ad charitatem. resurrectio erigit ad finem. ascensio eleuat ad spem. **U**bi considerandum est in isto articulo magnitudo virtutis dei. qz ascēdit in forma hūana cum corpore z anima. z cum vtraq; natura diuina z humana scilicet de monte oliueti qui distat a hierusalem per mille passus. z p̄ntib⁹ apostolis. z cū beatissima v̄rgine maria. et alijs mulie

De simbolo

ribus q̄ secute eum fuerunt a galilea..
Et cū septuaginta duobus discipulis Et
verisimile est q̄ non solum iam dicti p̄n-
tes fuerunt in monte oliueti: h̄ etiā mul-
ti alij discipuli christi occulti p̄pter metū
iudeoz. vt nicodem⁹. gamaliel Joseph
ab aromathia. ⁊ p̄siles venerūt in pro-
cessione cū aplis aut alio mō ad mōtes
oliueti vt viderēt ch̄m dñm suum ascen-
dere in celum. Dicit enim magister hy-
storiarū q̄ facta prandio in die ascensio-
nis cōgregauerunt se in monte syon xp̄i
discipuli ⁊ exierunt cū p̄cessione in mon-
tem oliueti vt viderent christum ascende-
re cum potentia magna. Itē sciendum
q̄ christus ascendit gaudens fm̄ illud.
ps̄. Ascendit deus in iubilatioe: nec ip-
se solus gaudebat: sed ⁊ ipi om̄es qui fu-
erunt presentes. Similiter angel⁹ ⁊ om-
nes anime que ab eo de lympo liberate
fuerunt. videlicet sanctorū patrum p̄he-
tarum patriarcharum: sanctorū innocen-
tium. sancti Joannis baptiste. ⁊ illorū
iustorum qui fuerunt mortui: vel pur-
gati a resurrectione christi vsq̄ ad ascen-
sionem eius. he anime singule cum chri-
sto ascenderunt ⁊ fuerunt in maxima iu-
bilatione. Et hoc voluit signare: ps̄. di-
cens. Ascendens in altum captiuaz du-
xit captiuitatez. id est illos qui fuerūt ca-
ptiui lympo iferni ¶ Seder ad dexte-
ram dei. Ubi sciendum q̄ christus di-
citur sedere ad dexterā dei omnipoten-
tis. quia simul habet cum patre gl̄iam
diuinitatis. beatitudinem ⁊ iudiciariaz
potestatem. Quia fm̄ Joannē damas-
cenum. Per dexteram intelligitur gl̄ia
diuinitatis. Sed fm̄ Aug⁹. Per dexte-
ram beatitudo patris ⁊ iudiciaria pote-
stas intelligitur. Nam fm̄ naturam di-
uinam christus cum patre habet om̄ia
p̄dicta equaliter in eadem maiestate. qz
nullus gradus est in diuinis personis.
videlicet q̄ vna p̄sona esset dignior alia
quia sunt per omnia equales ⁊ omnino
eque p̄fecte atq̄ digne. Christus p̄o fm̄

humanam naturam ⁊ fm̄ q̄ homo di-
citur sedere ad dexteram patris. id est in
potioribus bonis p̄e om̄ibus alijs san-
ctis. Transcendit enim corpus christi
sua dignitate. put est vnitum deitati n̄
solum omnem creaturam corpalem sed
etiam sp̄ialem p̄ter animam suam.
Ido merito debet ei locus altissimus ⁊
nobilissimus. Ido dicit Greg⁹. i omel:
ascensionis. qui fecit omnia sup̄ oia virtute
sua ferebat.

De octauo articulo

Ade v̄cturus est iudicāe viuos
⁊ mortuos. Istum articuli scri-
bit b̄tus Barth̄eus. ⁊ merito qz
quilibet christianus tenet credere futu-
rum iudiciū. quia est articulus fidei.
Circa quē articulum querit primo d̄ lo-
co iudicij. Respondet q̄ locus extremi
iudicij est vallis iosaphat. Und̄ Joelis
3. Adducā oēs gētes in vallē iosaphat
vbi discipulo cū eis. nō tamē putādū
est q̄ christus ad vallē descendat. ⁊ q̄
oēs iudicādos vallē illa recipiat Sed
christus erit i aere in loco eminēti vt ab
omnib⁹ possit videri. Et circa eū et san-
cti circūquaq̄. ⁊ maligni erunt in terra
vndiq̄ circa locū iudicij. Secūdo querit
tur: cū quib⁹ christus veniet ad locū iu-
dicij: vel ad iudiciū. Respondet q̄ cū
angel⁹ ⁊ sanctis suis qui tunc erunt in ce-
lo: Und̄ Bar. 25. Cum venerit filius
hoīs i maiestate sua: ⁊ oēs āgl̄i ei⁹ cū eo
Tertio querit. an fiet citatio. Respon-
det q̄ sic. ⁊ hec fiet p̄vocem tube q̄ in ad-
uentu iudicis ab omnib⁹ audiet. Joh.
5. Venit hora in q̄ oēs q̄ i monumētis
sūt audient vocem filij dei. Er dicit ma-
gister i quarto sentētiarū dist. 44 q̄ v̄oꝝ
ista erit xp̄i vel alicui⁹ angli. v̄l plurimū
angeloz q̄ ab omnib⁹ audiet. et virtute
eius mortui d̄ monumētis excitabūtur.
Erit em̄ signū valde euidēs ⁊ manifestū
Et ideo vox illa dicitur tuba p̄pter hoc

q̄ v̄oꝝ illa
p̄o illi or
o. Cantus
corum d̄
na. P̄o illi
suere gl̄ia
illius t̄
gite man
vt d̄ d̄
de v̄oꝝ
tem in v̄oꝝ
baptista cū
Janitor: celi
litis. Greg⁹
sanguine fudo
tinus cū oib⁹
oib⁹ v̄oꝝ
Quia cū oib⁹
oib⁹ facit
mortis c̄
h̄ v̄oꝝ
fo. Et d̄
baptista v̄oꝝ
n̄. It̄ d̄
ab oib⁹
nes p̄o
Venerit illi
occidit cū oib⁹
oib⁹ tradit
iudicij. Lamech
mas p̄o
tatis. Athalia
Et p̄o d̄ bonat
Quo mala ege
Q̄ p̄o d̄
bes in carcer
omnibus reditu
tionem. Celestia
ad d̄ d̄
red d̄ d̄
cogitombus no
D̄o p̄o. Sicut
n̄ d̄ d̄
sus d̄ d̄
tationes que ap̄
ita iudicij

De symbolo

tra planum est q̄ p̄cedit ab eo. Itē sci-
endum q̄ sp̄s sanctus ab omnibz est de-
siderandus. Quia per ip̄m uiuificamur
Ioannis. 6. Sp̄s est qui uiuificat. nā
qui caret sp̄s sancto: mortuus est. nā sic
sp̄s rationalis necessarius est corpori
vt illud uiuificet. Si enim auferat spi-
ritus in puluerem reuertitur. Eodē mō
sp̄s sanctus se habet ad animam. Un-
de ps̄. Auferes sp̄m eozz deficient. Itē
necessarius est nobis sp̄s sanctus. quia
nisi p̄ euz a malo liberamur: z bonū ope-
ramur. Unde Aug⁹. in libro d̄ gratia.
Desiderate auxiliū gratie qua sola oēs
liberamur a malo. sine qua nullū p̄sus
siue cogitando siue uolendo z amando si-
ue agendo facim⁹ bonū.

De decimo articulo.

Sancrā ecclīaz catholicā hūc ar-
ticulū descripsit b̄n̄s symō q̄ dī-
ct⁹ ē chanaan⁹ frat⁹ Jacobi mi-
noris z sanguine saluatoris. Sciēdū
q̄ ille articul⁹ sic intelligit⁹. i. credo in spi-
ritum sanctum ecclīam catholicāz san-
ctificantem. Itē sciēdū q̄ ecclīa. i. con-
gregatio fidelīū z q̄libet hō i grā existēs
est mēbz ecclīe z xp̄s est caput. Unde
Ephesi. 5. Vir est caput mulier s̄c̄ xp̄s
est caput ecclīe. Et illi⁹ corporis anima
est sp̄s sanctus. quia sp̄s est qui uiuifi-
cat. Itē sciendum q̄ fides catholica ē
vna quod patet ex hoc. quia oēs ch̄i-
ani p̄cedentes z sequentes vnam ha-
buerūt z habebunt fidem. Ut dicit⁹ li.
ij. sententiaz. distin. 35. Nam p̄cedēs
ch̄ristiani illa credebant futura que nos
credim⁹ p̄terita. vtputa ip̄i credebant
explicite vt ip̄licite filiū dei nascituz pas-
suz mortuz resurrectuz. celū ascēsuruz.
hec oīa credim⁹ iā facta scz filiū dei icar-
natū. passum. zc̄. Bern⁹. Multi añ sal-
uatoris aduētū deū oīp̄ otētē timētes et
diligētes sue salut⁹ gratissimū p̄missorē
credētes i p̄missione fidelē: sperātes cer-
tissimum redemptorem. in hac fide z ex-
pectatione saluati sunt. licet quando z q̄

li z quo ordine salus rep̄missa fuerit
ignorarent. Igitur ecclīa dicit⁹ vna ex-
tra quam nullus saluatur: z intra quam
nullus damnatur: Hoc figuratū ē i ar-
cha noe in qua omnes qui fuerunt sal-
uabantur: z omnes qui extra eā fuerunt
submergebantur. Igitur periculosum
est valde extra ecclīam esse. P̄scindit⁹
aut quis ab ecclīa triplr. Primo p̄pter
q̄d cunqz p̄ccm mortale. qz licet peccato-
res sint de ecclīa quantum ad numeruz
propter ch̄ristianitatis signaculum z ca-
racterem: quem in baptismo consecuti
sunt: tamen non sunt viui q̄ntum ad me-
ritum. Sc̄do p̄t heresim. Tertio p̄t
excōmunicatiōem. Qui in aliq̄ p̄dictoz
scient⁹ mortu⁹ esset nō esset cū fidelibz se-
peliend⁹. nec esset p̄ eo orādū nec aliq̄d
sacrificium offerendum. Sc̄do ecclīe
dicitur sancta. Hoc dicitur ad differē-
tiam ecclīe malignātū q̄ nō ē sc̄a: s̄ p̄-
uersa. ps̄. Odiu ecclīaz malignātium.
Sed ecclīa catholica est sancta z pura
que quidem sanctitas attendit ad simi-
litudinē ecclīe maternalis que cū p̄secrat
lauat z iungit. Sic fideles loti sunt i vir-
tute illius aque que exiit de latere ipsi-
us ch̄risti. cuius virtute scz passionis xp̄i
baptismus z alia sacramenta virtutem
habent. Itē fideles xp̄i vngunt vincti-
one sp̄uali. hec aut vinctio est sp̄s sancti
gratia. Simile est de hoīe: sicut de ae-
re. in die em sp̄ est claritas nisi superuenit
at nebula: sic in anima hominis semper
est gratia sp̄s sancti: nisi ipsam expellat
p̄ immūditā peccati. Dēsignat ei sp̄i-
tus sanctus cū immūditā habitare iu-
tra illud. Que communicatio lucē ad te-
nebras. Et dicitur sancta. qz de⁹ eaz in
habitat. ps̄. Dñe domū tuaz decet san-
ctitudo. Ap̄ls. i. Col. ij. Rescitis quia
templum dei estis. Luc. Templū dei i-
ter vos est. Tertio dicitur catholica. i. vni-
uersalis. Primo q̄ntū ad locū. qz p̄ totū
mundū predicat. Roman. i. Fides p̄a
annūciat in vniuersa tra. ps̄. In oīm

vt dicitur
ad seipsum
nis sine
Terio quia
qui fuerunt
ad finem
z durabit
Quia tunc
quo nō dicitur
romen. vnde
qui formosus
z conatus
p̄ illos fideles
multiplicari
ne oportet
Eco. i. Imm
aditus ei. Et
mat. xxiij. Et
ad continentiam
summatorem
Saliam calidam
Vna est in mōdo.
cū in celo. z hoc dicitur
b̄n̄s quoniam tres p̄
sacrosdotum.
De vnde
Antoz
honem p̄
lum finē
It̄ Judes radens
It̄ p̄ quo sc̄ndi
mimo est bono sp̄i
suz cogitatio. Et
nobis credenda est
da comunicatio sci
peccatores ep̄itent
tali p̄nipes sint
in ecclīa per quos
Sicut si candela a
cū dicitur: omnes qui
candele p̄cipiunt
tur. sicut ob̄tacle
ob̄tacet: itē intellect
Iuxta illud ps̄. Pa-
us omnium timētes
quare comunicatio

terā exiuit sonus eoz. Secūdo q̄ntuz
ad sexim. q̄ nullus abijc̄t siue sit iuue
nis siue senex. siue masculus. siue femia
Tertio quātū ad t̄ps. quia oēs fideles
qui fuerūt a p̄ncipio abel iustiz qui vsq̄
ad finem mūdi erūt: hos continet ecclia
z durabit ip̄a etiam vsq̄ ad finē mundi
Quia regnū ecclie est firmissimum. ex
quo nō est subuersum p̄ tyrannos. s. ne
ronem. dyodecianū. arziū. iulianum
qui fortissime impugauerūt eccliam.
z conati sunt eam exterminare. S̄z q̄nto
p̄ illos fideles martyrizauerūt: tāto pl̄
multiplicati sunt. sicut filij isrl̄ a pharao
ne oppressi plus fuerunt multiplicati:
Exo. i. Immo nec antichrist̄ p̄ualebit
ad ius ea. s. ea ex toto ext̄minādo. T̄n
mat. xxvij. Ecce ego vobiscuz sum vsq̄
ad consummatōem seculi. sed post con/
summatōem tunc remanebit in celo.
Sed iam ecclia sancta diuisa est i tres
Una est in mūdo. alia i purgatorio. ter
cia in celo. z hoc designatur in diuisione
hostie que in tres partes diuidit̄ i missis
sacerdotum.

De vndecimo articulo.

Sanctoz communionem remis/
sionem peccatoz. Hunc articu/
lum fm̄ Henricū de sirma. posu
it Judas tadeus frater symonis z iaco
bi. Pro quo sciendum q̄ sanctoz com/
muniō est bonoz sp̄ualiu p̄ sanctos acq̄/
sitor̄ cōgregatio. Unde int̄ alia q̄ sunt
nobis credenda etiā specialit̄ est creden
da cōmunicatio sc̄toz in ecclia. Nā oēs
peccatores existentes sine peccato mor/
tali participes sūt omnū bonoz q̄ fiunt
in ecclia per quodlibet mēbrum ecclie
Sicut si candela accendat̄ p̄ aliquo spe
cialiter: omnes qui cū illo sunt beneficiū
candle percipiunt: nisi in visu impediā/
tur. scilicet obstaculo peccati mortal̄ q̄
obtenebrat intellectum z inficit affectū.
Iuxta illd̄ psal. Participem me fac de/
us omnium timentium te. Ratio autē
quare communia sunt bona ecclie est

charitas z vnitas fidelū. quia charitas
nō querit que sua sunt. sed quod vtile ē
et bonum multis. Ideo ip̄a est distribu
trix bonoz que fiunt in ecclia. Q̄ bonū
ecclie in singula membra corpis christi
mistici distribuaf̄ potest declarari p̄ tria
exempla. Primum est in homine: cuz cū
bus fuerit bene digestus dirigit̄ ad sin/
gula membra sana. Secūduz exemplū
est in arboze in qua humor p̄ radicē at/
tractus diuidit̄ p̄ singulos eius ramos
saltem nō aridos. Tertium exemplum
est in fonte emanāte q̄ diuiditur in mul
tos riuulos nō obstructos. Q̄n̄ aut̄ ab
homine aliqd̄ membrū v̄l ab arboze ali
qd̄ ramus amputatur: ad illū nō mittit̄
tur nutrimentū. sic quādo ab ecclia ali/
quis p̄scinditur p̄ heresim̄ aut inobediē
tiam aut excommunicationem seu cha/
ritatis amissionem. tūc priuatur sancto
rū cōmuniōne z bonoz ecclie participā
tōe. Et hoc q̄libet christianoꝝ debz ab
horre z fugere. quia sic absclusus est in
statu damnatōis z oīm bonozū ecclie p̄
uatus. Sūt aut̄ tria p̄sidia inter alia q̄
a sanctorum cōmuniōne proueniūt. scz
indulgentia prelatorum. preces sancto
rum. z suffragia fidelium mortuorum.
Unde est sciendū q̄ indulgentie veniūt
de thesauro ecclie z sanctorum commu
nionē. Hūc thesaurum habent disp̄
re p̄lati ecclie plus z minus huic z istē
dando fm̄ causam rōnabilem. Quattu
or tamē req̄runt̄ ad hoc q̄ indulgentie
valeant fm̄ Tho. sup. iij. dist. xx. Duo
ex pte dantis. z duo ex pte suscipientis.
Ex pte dantis req̄ritur auctoritas z cau
sa rōnabilis. scz vtilitas ecclesiastica. Ex
pte suscipientis etiam duo. s. vt sit contri
tus z p̄fessus z faciat illud p̄ quo indul
gentia est data. Quo ad sc̄dam partē
articuli. s. remissionē p̄ccōz est tenendū q̄
oē p̄ctm̄ siue sit actuale siue originale in
ecclia p̄t remediarī z mederi. Nā p̄ bap
tismū tollit̄ oē p̄ctm̄ in baptisato nō fictē
accedere. siue h̄ q̄ rite baptisat̄ sit adult̄?

sive puulus Post baptismum at quiescentibus... Ergo firmiter quilibet credere debet...

De duodecimo articulo.

Carnis resurrectionem et vitam eternam amen. Hunc articulum ponit beatus Mathias apostolus ubi duo tangit. Primo generale resurrectionis...

noui corporis assumptio. Ex hoc patet quod idem corpus in numero cuiuslibet electi...

Marginal notes on the right side of the page, including a large red initial 'B' and various scriptural references.

gūe illū. **U**n etiā ps. Om̄ mille añi añ
oclos tuos sicut dies besterna q̄ p̄terit
Ad quā vitā nos pducatur iesus xps ma
rie filius: q̄ sine fine viuit z regnat Amē

Incipit tractat⁹

de septem sacramētis.

Sacramēta sunt septē q̄ de
us instituit. z in q̄libet sa
cramēto dat̄ gr̄a digne re
cipienti ip̄m sacramentum
Querit̄ q̄ sunt sacramēta
nēcitat̄is. **R**ūdeo fm̄ Ray. q̄ q̄nq̄. s.
baptisim⁹. zfirmatio. eucharistia. p̄ma.
et extremavntio. **E**t dicūtur nēcitat̄is
q̄ sunt in p̄cepto. z tenet̄ q̄libet ad ea
susciptenda p̄ loco z tpe. **R**eliq̄ duo sūt
sacramēta volūtāt̄. s. ordo z matrimo
niū. **Q**uerit̄ vtrū sacramēta debeant
p̄ctōibus dari. **R**ūdeo fm̄ Raymun/
dū p̄pter occulta p̄ctā nō p̄nt sacramēta
denegari alicui nisi p̄ amonitōez secre
tam in sp̄ali: vel publicā factā in gene
rali. vt p̄z de p̄se. di. ij. c. phibeat. **E**x
st̄ens aut̄ in p̄ctō mortali: siue occulto si
ue manifesto mortāl̄ peccat recipiēdo
vt p̄z dist. xl. c. multi. z. xcv. c. illd̄. xi. q.
ij. c. audi. **S**ilr̄ z ministrās sacramēta
in p̄ctō mortali peccat mortāl̄. **Q**ueri
tur. vtrū possint iterari sacramēta. **R**ū/
deo tria sacramēta nō p̄nt iterari. s. bap
tism⁹ z zfirmatio z ordo. q̄ in collatōe
cuiuslibet triū p̄dictōz imp̄m̄it̄ caract̄
aie. q̄ etiā p̄ mortē ab aīa nō p̄t separi.
Un si q̄s resuscitaret̄ nō esset baptisan/
dus. nec zfirmāndus. nec reordināndus.
Sec⁹ est d̄ q̄truoꝝ alijs sacramētis **U**n
Hugo de scō vic. dr̄. **S**i lazarus p̄ re
suscitatōem voluisset resumpsisse vxores
suā: oportuisset q̄ d̄ nouo ztraxiss̄ **U**n
p̄ mortē soluit̄ m̄rimoniū. **S**ilr̄ eucha
ristia z p̄ma z extrema vntio reiterant̄

De p̄mo sacramēto. s. baptisimi **A**
Baptisimus est p̄mū sacramētū z
ianua oim̄ sacramētoꝝ. z etiā est

fundamentū oim̄ sacramētoꝝ. quia nul
li cōfert̄ añ ip̄m in ecclia aliq̄d sacramē
toꝝ. **Q**uerit̄ quis sit effectus cathecis
mi. **R**espōdeo fm̄ **T**ho. in. iij. dist. vi.
q̄ exorcismus habet effectū in corpore z
in aīa. quia minuit̄ p̄tatem demonis ne
possit tantū in hoīe sicut p̄us. ne bap
tismū z alia bona impediāt. **S**ed p̄dic
ta potestas demōis total̄ in baptismo
tollit̄ **S**icut pharo p̄us flagellatus est
p̄lo nō egresso de egypto. z postea po
pulo egresso total̄ i mari rubro **Q**uod
est figura baptisim⁹ d̄ submersus. **Q**ue
rit̄. vtz om̄es teneant̄ ad baptisimū. **R**e
spōdeo fm̄ **T**ho. in. iij. dist. vi. **Q**uili
bet tenet̄ etiā sanctificatus in vtero p̄
ter tres rōes. **P**rimo q̄dem p̄pter acq̄rē
dum caractere quo adunet̄ p̄lo dei. et
quasi deputet̄ ad p̄cipiēda diuina sacra
mēta. **S**cdo vt p̄ baptisimū susceptōem
passioni xpi corporaliter cōformet̄ **T**er
tio p̄pter bonū obediētie. q̄ p̄ceptuz de
baptismo oibus datum est. **J**ohis. iij.
Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua z c. **Q**ue
rit̄ vtrum baptisimus aque possit in ali
quo suppleri. **R**espōdeo fm̄ **P**etrus de
tharentasia fm̄ cōem legem nō pōt in
puulis suppleri: cum nō possint habere
vsum liberi arbitrij. **S**ed si p̄ christo oc
cideretur: p̄ie credit̄ q̄ saluaret̄ sine ba
ptismo aque. **I**n adultis aut̄ p̄t suppleri
p̄ baptismum flaminis siue contritiōis
et p̄ baptismuz sanguinis. id est marty
rij. **E**t hoc intellige quādo est articulus
necessitatis. **Q**ueritur vtrum puer in
vtero existens possit baptisari. **R**espō/
deo fm̄ **T**homā vbi supra: nō potest.
quia talis deo notus est non ecclie. nec
subijci potest operatiōi ministroꝝum ec
clesie. **U**nde **A**ugustinus dicit. q̄ sicut
qui non vixit nō potest mori. ita qui na
tus nō fuerit non potest renasci. **N**ō de
bet autē mater sc̄ndi vt puer poscit na
sci et baptisari **Q**uia fm̄ ip̄sum nō sunt
facienda mala vt eueniant bona. debet
tamen ip̄a mater sc̄ndi si iam defuncta